

In de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart presenteert deze krant wekelijks de resultaten van een grote enquête onder raadsleden uit Noord-Holland, de regio Leiden en Bollenstreek en de regio Eemland.

Voorop

'Zetels verloten onder burgers'

Roel van Leeuwen

Aerdenhout * Een hogere vergoeding voor raadsleden zal er niet toe bijdragen dat raadsleden op meer waardering hoeven te rekenen. Dat is de stellige overtuiging van politoloog en emeritus hoogleraar Meindert Fennema. De politiek staat steeds minder in aanzien, zegt Fennema. „Vroeger was je iemand als je in de raad zat of als je burgemeester was. Het waren mensen met gezag waar men tegenop keek. Bijna alle dorpen hebben nog straten die naar burgemeesters zijn genoemd, maar na de jaren zestig houdt dit op.”

Ontzuiling

De ontzuiling heeft volgens Fennema daar een belangrijke bijdrage aan geleverd. Mensen voelen zich niet meer vertegenwoordigd door iemand uit hun zuil. „Een derde van de kiezers stemt bij de gemeenteraadsverkiezingen tegenwoordig op een lokale partij. CDA, VVD en PvdA halen samen nog geen 40 procent van de stemmen. Maar als je bedenkt dat slechts de helft van de mensen gaat stemmen, dan vertegenwoordigen deze partijen nog slechts 20 procent van de mensen.”

De vele gemeentelijke fusies hebben er volgens Fennema voor gezorgd dat de burgers steeds minder op hebben met de gemeentelijke politiek. „Er is gekozen voor een technocratische aanpak, waarbij er uitsluitend is gekeken hoe het efficiënter kan. Maar er is niet gekeken hoe het democratischer kan. Het idee dat alles wat groter ook beter is, klopt niet. We weten wel zeker dat als gemeenten groter zijn, ze minder democratisch zijn. Bovendien sluiten grote gemeenten niet aan bij de belevingswereld van mensen. Zij wonen namelijk niet in een gemeente maar in een dorp.”

Fennema schreef samen met Martijn Bolkstein het boek 'Dorpspolitiek' dat volgende maand uit-



Meindert Fennema pleit voor experimenten met verkiezingen. ARCHIEFFOTO

komt. Het boek gaat vooral over de roerige politieke situatie in de gemeente Bloemendaal. De schrijvers doen ook aanbevelingen om de kloof tussen burgers en de politiek te verkleinen. Zo stellen zij voor experimenten te houden in gemeenten waarbij de kiesdeler altijd wordt gebaseerd op een volledige opkomst, die dus niet naar beneden wordt bijgesteld. „Als de helft van de bevolking opkomt, zou ook slechts de helft van de zetels moeten worden bezet door de politieke partijen. De andere zetels kunnen dan bezet worden door inwoners die door het lot worden aangewezen”, zegt Fennema. „Zo'n systeem zou de opkomst kunnen stimuleren. Daarnaast kunnen de mensen die door het lot zijn aangewezen in de raad tegen beroeps politici zeggen: waar zijn jullie mee bezig? Tegelijkertijd komen ze er achter dat het afwegen van verschillende belangen gecompliceerder is dan je misschien van buitenaf zou denken.”

Referenda

Fennema vindt ook dat er op lokaal niveau te weinig gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om referenda te houden. „Als er volksraadplegingen worden gehouden, worden politici meer gedwongen uit te leggen waarom ze een bepaald standpunt innemen.” Gerard Ram, bestuurder van Raadslid.Nu, stelde vorige week dat een hogere vergoeding ertoe bijdraagt dat er betere raadsleden komen die meer tijd kunnen besteden aan het raadswerk. Fennema is geen voorstander van een hogere vergoeding. Deze zal volgens hem niet bijdragen tot meer waardering voor raadsleden. „Dan wordt het anti-politieke discours alleen maar sterker. Ik ben opgevoed met het idee dat op het moment dat je de politiek in gaat om geld te verdienen, je dan je principes opzij moet zetten. Simpelweg omdat je je positie in de raad vast moet houden.”



Een informatiebijeenkomst over vluchtelingen in Vijfhuizen. Raadsleden krijgen niet alleen schouderklompjes.

UNITED PHOTOS/ROB VAN WIERINGEN

Raadslid zijn is bovenal roeping



Roel van Leeuwen
r.van.leeuwen@hollandmediacombinatie.nl

Amsterdam * Het raadslidmaatschap is voor veel raadsleden op de eerste plaats een roeping. Dat blijkt uit een onderzoek van deze krant in samenwerking met onderzoeksbureau Toponderzoek. Om de publieke waardering hoeven raadsleden het niet te doen. En ook de financiële vergoeding staat volgens veel raadsleden niet in verhouding tot de hoeveelheid werk. Maar waarom zijn er dan toch nog zoveel mensen die zich wel beschikbaar stellen voor de gemeentelijke politiek? Gevraagd naar hoe ze tegen het raadslidmaatschap aankijken, zegt 31 procent van de raadsleden het raadswerk als een roeping te zien. 19 procent noemt het een hobby, terwijl 16 procent het als een beroep ziet. „Een hobby klinkt alsof het niet serieus is, maar dat is het zeker wel”, zegt een raadslid die het raadswerk

als een roeping ziet. Een ander ziet het toch meer als een beroep. „Als je maar vijftien uur per week met het raadslidmaatschap bezig bent, doe je je werk niet goed voor je inwoners.” Voor 12 procent van de respondenten is het op de eerste plaats een plicht. „Je verkiesbaar stellen betekent je voor vier jaar committeren aan het raadswerk en voor mij geldt dat voor de volle 100 procent. Het is daarmee een plicht, met leuke en minder leuke kanten”, aldus een raadslid. 21 procent van de raadsleden geeft een andere reden op. Zo zegt een raadslid het 'een continue staat van verstandsverbijstering', terwijl een ander het 'een kwelling' noemt. Het is gelukkig niet alleen kommer en kwel. Andere raadsleden spreken van 'een verslaving' of 'een way of life'.

Decentralisaties

Woningbouw, de gemeentelijke financiën en verkeerszaken komen uit het onderzoek naar voren als dominante thema's tijdens de afgelo-

pen raadsperiode. In de categorie overige thema's worden de decentralisaties in het sociaal domein door veel raadsleden genoemd. Woningbouw wordt ook het vaakst (door 65 procent van de raadsleden) genoemd als één van de thema's waar de aandacht van hun gemeenteraad de komende jaren naar uit zou moeten gaan, gevolgd door gemeentelijke financiën (40 procent) en lokale bedrijvigheid/werkgelegenheid (38 procent). Ook duurzaamheid en het sociaal domein worden als belangrijke thema's gezien. In de regio Zuid-Kennemerland wordt woningbouw door 72 procent van de respondenten benoemd. In de regio Leiden door 54 procent van de raadsleden. Veel raadsleden in de Leidse regio (44 procent) vinden dat de gemeentelijke financiën veel aandacht zouden moeten krijgen, terwijl dit in de regio Gooi en Vechtstreek door slechts 24 procent van de raadsleden als een belangrijk thema wordt gezien. In het noordelijk deel van Noord-Holland valt op dat ver-

'Afspiegeling van de werkelijkheid'

Van onze verslaggever

Amsterdam * Martijn Hulsen werkte bij de provincie Limburg voordat hij zijn bureau Toponderzoek begon. Hulsen onderhoudt (burger)panels. Naar eigen zeggen om 'denkkracht' te organiseren. „Wat gebeurt er als je in staat bent om 500 mensen mee te laten denken en te praten? Zet ze aan tafel!” Hulsen zette in opdracht van deze krant een enquête uit onder 1287 raadsleden in Noord-Holland, de regio Leiden en Bollenstreek en in de regio Eemland. „Vanaf 2011

houden wij een database bij van alle politieke ambtsdragers en topambtenaren in Nederland”, zegt hij. 34 procent van de benaderde raadsleden deed mee aan het onderzoek. Hulsen is tevreden over de respons die naar eigen zeggen 'mooi' te noemen is. „Het gaat niet alleen om het responspercentage, maar ook om de aantallen en de responsverdeling op de aspecten geslacht, aantal zetels, coalitie versus oppositie, de politieke partij en de grootte van de gemeente.”

Door iedereen de mogelijkheid te geven om mee te denken en mee te praten zorg je er volgens Hulsen voor dat de resultaten betrouwbaar zijn. „Bij dit onderzoek hebben we de volledige populatie (alle raadsleden) uitgenodigd. Vervolgens kijk je of de deelnemers een afspiegeling van de werkelijkheid zijn.” Hulsen vindt het opzienbarend dat 31 procent van de raadsleden zegt dat hun functie 'een roeping' is. „Tegelijkertijd valt me op dat circa een op de tien aangeeft dat het een plicht is.”

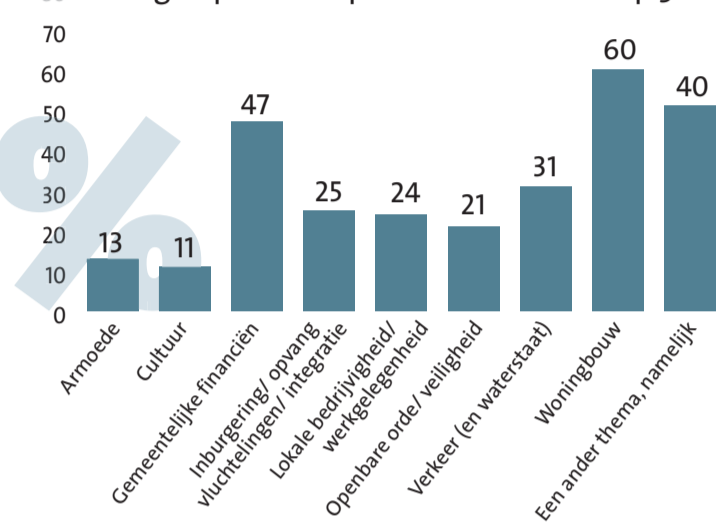
keer (20 procent) relatief weinig wordt genoemd. VVD'ers vinden naast woningbouw ook de lokale bedrijvigheid en werkgelegenheid erg belangrijk, terwijl PvdA-raadsleden en SP'ers vinden

dat er de komende jaren vooral veel aandacht moet zijn voor armoedebestrijding. Raadsleden van lokale partijen en CDA'ers lijken de prioriteit te geven aan de gemeentelijke financiën.

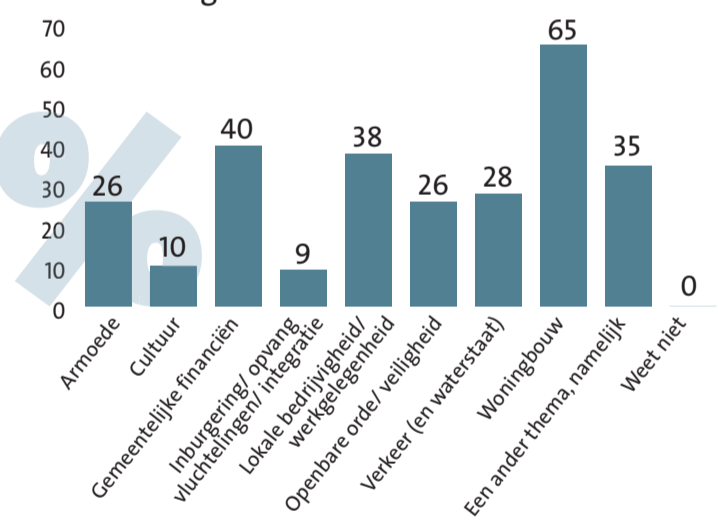
Onderzoeksbureau Toponderzoek heeft het onderzoek uitgevoerd via de overheidsdatabase Overheid in Nederland. Deze database bevat alle politiek-bestuurlijke politici/bestuurders van Nederland.

Voorop

Wat waren de drie meest dominante thema's in de politiek van uw gemeente tijdens de afgelopen raadsperiode? Geef een top 3.



Naar welke thema's zou de aandacht van uw gemeenteraad in de komende jaren vooral uit moeten gaan? Geef een top 3 van de meest urgente thema's.



Welk begrip is het meest van toepassing, als het gaat om hoe u tegen het raadslidmaatschap aankijkt?

